

De store danske konger

Historie

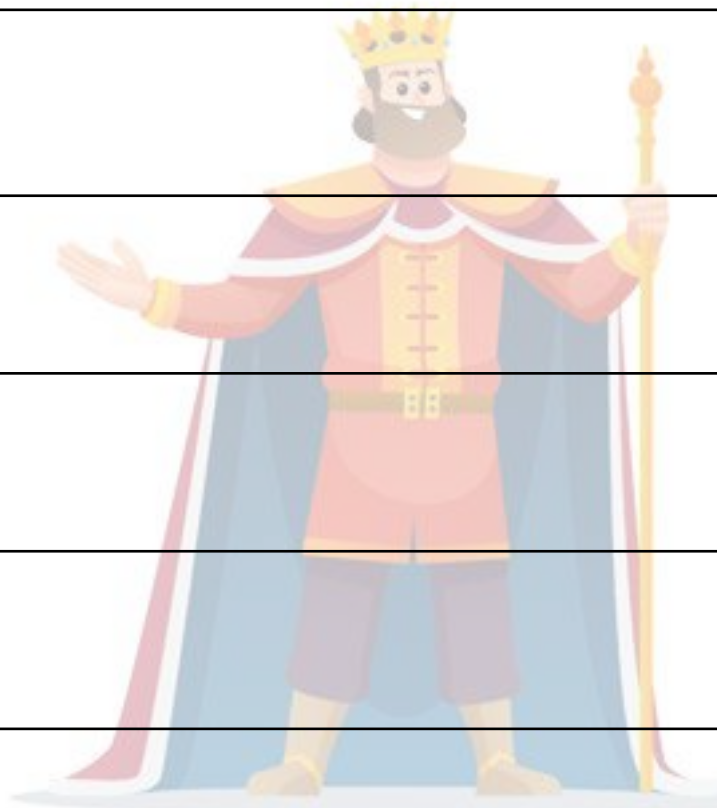
Navn: _____

Klasse: _____

Hvad skal du lære?

- Du skal lære om de store konger, der har regeret i Danmark gennem tiden.
- Du skal lære om, hvordan det var at være konge i en bestemt tidsperiode.
- Du skal lære om, hvilke store beslutninger og ændringer de enkelte konger har gjort, og hvordan det har været med til at ændre samfundet og den måde, vi lever på i dag.

Skriv navnene på de danske konger, som du kender.

Gorm den gamle

Gorm den gamle er en af de ældste konger, som vi kender til. Han var konge i Danmark fra ca. år 936 - til han angiveligt døde i år 958. Man mener, at Gorm den gamle regerede over store dele af Jylland.

Gorm den gamle var især kendt for at afvise en ærkebiskop fra Tyskland, da han ville have, at Gorm skulle gøre danskerne kristne. Det siges, at Gorm var imod kristendommen, da han ville have, at de skulle bevare deres nuværende tro - troen på de nordiske guder.

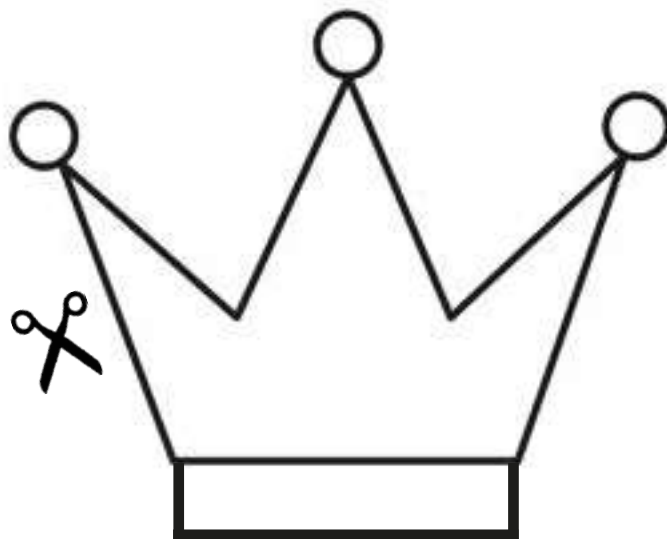
Gorm regerede i vikingetiden, og dengang skrev man med runer. Gorm boede i Jelling, og der rejste han en runesten. En runesten var noget, man skrev på i gamle dage, enten som en mindesten eller en gravsten. Gorm den gamle rejste en runesten til minde om sin kone Thyra.

Placer på tidslinjen

1

- Løbende gennem forløbet skal du udfylde et kongekort om de konger, du lærer om.
- Kongekortene skal du klippe ud og sætte på tidslinjen.

navn på kongen

Harald Blåtand

Harald Blåtand er søn af Gorm den gamle og Thyra. Han var den første konge til at regere over hele Danmark. Han herskede også over dele af Norge. Han var konge fra år 950 - til år 987, hvor han døde.

Man mener, at Harald Blåtand regerede landet for en kort periode sammen med sin far, Gorm den gamle. Da han døde, tog Harald over, og regerede alene.

Ærkebiskopper i Tyskland forsøgte stadig, at få danskerne til at blive kristne. Harald Blåtand blev døbt og udbredte kristendommen i Danmark. Det gjorde han, fordi tyskerne ellers ville have brugt militærmagt til at gøre danskerne kristne.

Harald Blåtand

"Jellingestenen" er en af grundene til, at man ved, at det var Harald Blåtand, som var konge af Danmark og ham, som gjorde Danmark kristen. Jellingestenen står i Jelling og var en mindesten om Harald Blåtand og hans gerninger.

© ruuth

På stenen står der skrevet med runer, at Harald Blåtand har erobret hele Danmark og Norge og gjort danerne kristen. Man mener også, at Harald havde fået magt over Norge gennem sin norske Jarl, Håkun Jarl Sigurdsson. En jarl er en stormand, som kan hjælpe kongen med at styre landet. Harald Blåtand kæmpede også med tyskerne om, at få magten over Sønderjylland.

Under Harald Blåtands tid ved magten, opførte han mange nye borge og bygninger. Han opførte 4 - 5 store ringborge rundt omkring i landet. Derudover opførte han Ravingbroen tæt på Vejle. I Jelling opførte han de to gravhøje og den første kirke i Danmark.

Svar på spørgsmålene

Svar på spørgsmålene.

Hvilke store ting gjorde Harald Blåtand, imens han var konge?

Hvad er Jellingestenen?

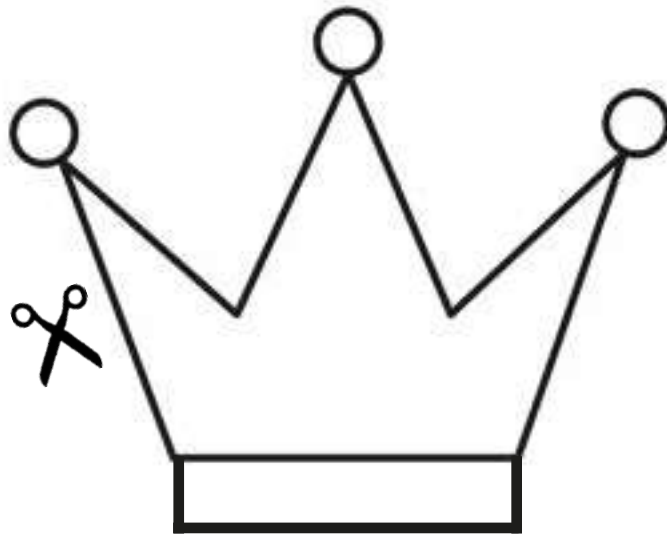
© ruuth

Der er en betydning mellem Harald Blåtand og Bluetooth, som vi kender fra telefonen. Hvad er det? Undersøg på computeren.

Placer på tidslinjen

- Udfyld Harald Blåtands kongekort.
- Klip det ud og placer det på tidslinjen.

navn på kongen

Valdemar den Store

Valdemar den Store var konge fra år 1154 - til år 1182, hvor han kronede sin søn, Knud 4..

Valdemar den Store startede ud med at være medkonge sammen med Sven 3. og Knud 3..

Sven slog Valdemars allierede, Knud, ihjel, og bagefter besejrede Valdemar Sven, så han i år 1157 blev enekonge.

Da Valdemars far døde 7 dage efter Valdemar blev født, voksede han op hos en stormand. Stormanden havde to sønner, hvor den ene hed Absalon. Valdemar gjorde Absalon til ærkebiskop, som var en højtstående leder indenfor kirken. Valdemar sikrede sig selv et godt forhold til kirken, da han var barndomsvenner med ærkebiskoppen.

I middelalderen havde kirken meget magt i landet, og derfor var det vigtigt, at man som konge, holdte sig gode venner med kirken.

Valdemar den Store

Venderne er et nordtysk folk, som Danmark var i krig med over en længere periode. Dengang hvor de ikke kunne blive enige om, hvem der skulle være konge, angreb venderne de danske kyster.

De røvede og plyndrede, og de folk som boede ved kysten var flygtet, for at komme i sikkerhed.

Da Valdemar endelig blev konge, begyndte han at slå tilbage mod venderne. Han opførte store borge, som han kunne besøge, når han tog rundt i landet. Der kunne han også være i sikkerhed. Valdemar stod for vendertogterne, som betød, at han ville erobre området og indføre kristendommen.

I år 1169 lykkedes det ham at overtage området, og han begyndte at bygge kirker.

Absalon

Absalon er født og opvokset i en magtfuld og adelig familie. Derfor skulle han lære at læse og skrive og sproget latin. Latin skulle læres af de, som ønskede at kunne snakke med folk fra andre lande, og som ønskede sig en uddannelse.

Absalon flyttede til Paris for at studere. Han boede dernede i 10 år og studerede biblen. Da han kom hjem, blev han udnævnt til ærkebiskop.

Han havde et tæt samarbejde med Valdemar den Store, og sammen tog de store og vigtige beslutninger for Danmark. Han deltog selv i kampen mod venderne.

Absalon var også med til at opføre Københavns borg, som senere udviklede sig til byen København. Han havde stor indflydelse på, at byen blev Danmarks politiske, økonomiske og religiøse centrum.

Nye begreber

Forklar hvad begreberne betyder.

Begreberne er nogle, som du har læst i teksterne ovenfor.

Medkonge og enekonge	
Stormand	
Ærkebiskop	
Middelalderen	
Borge	
Vendetogter	
Latin	
Højtstående	

Svar på spørgsmålene

Svar på spørgsmålene.

Hvorfor var det vigtig for Valdemar den Store at være gode venner med Absalon?

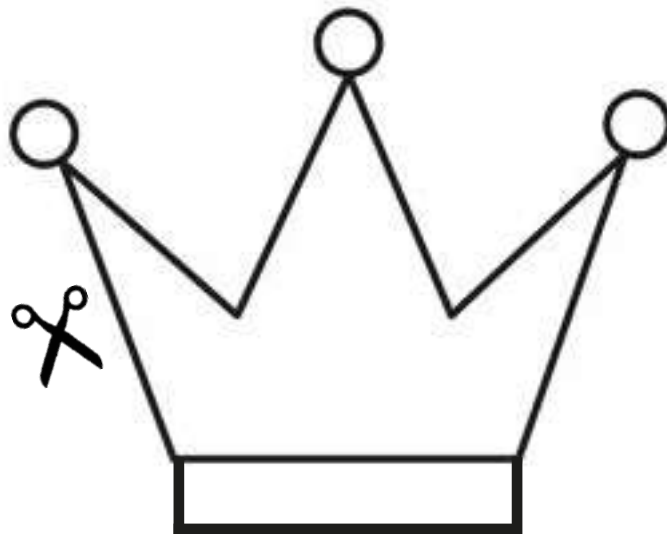
Hvorfor var Valdemar den Store i krig med venderne?

Hvorfor var det så vigtigt for Absalon at få udbredt kristendommen?

Placer på tidslinjen

- Udfyld Valdemar den Stores kongekort.
- Klip det ud og placer det på tidslinjen.

navn på kongen

Erik Klipping

Erik Klipping var konge af Danmark fra år 1259 - år 1286. Eriks far døde, da han var 10 år, og der blev han udnævnt som konge. Det er dog ikke nemt, at være konge som 10-årig, så hans mor styrede landet for ham, indtil han var gammel nok. Men hun kæmpede en hård kamp for at beholde tronen til Erik.

Erik havde to fætre, som mente, at de havde lige så meget ret til at være konge, som han havde. Slaget på Lohede skete i år 1261, og det var Margrete, som var Eriks mor, der startede slaget.

Hun ønskede at sin søn, Erik, skulle regere i hele Danmark, og derfor forsøgte hun at få magt over Holsten. Eriks mor tabte slaget, og derfor blev de begge taget til fange. De sad i fangenskab i 3 år.

En fyrste fra Tyskland fik Eriks mor fri fra fangenskab. Senere kom Erik også fri og et par år efter det, døde den ene af Eriks fætre. Nu var han konge i Danmark.

Erik Klipping

Eriks far havde gjort sig uvenner med forskellige folk inden sin død. Da Eriks far døde, blev det Erik, som folket var sure på. Erik havde derfor lavet nogle love, som kunne straffe dem, som truede kongemagten. Det betød, at han kunne slippe af med dem, som sagde ham imod. Straffen var "tab af liv og gods".

"Tab af liv og gods" betød, at man både mistede sin ejendom og blev dømt til døden

Nogle af stormændene i landet støttede de folk, som var sure på Erik. Derfor blev stormændene enige om, at der skulle sættes en stopper for, at kongen kunne straffe hvem som helst.

Derfor blev der i 1282 lavet en håndfæstning. Det betød, at den kongelige domstol ikke måtte vurdere sager, uden at det havde være forbi en retsindsats. Her blev det også bestemt, at danehoffet (mødet mellem kongen og stormændene), skulle være landets højeste domstol.

En håndfæstning er en aftale mellem de royale og stormændene.

Svar på spørgsmålene

Svar på spørgsmålene.

Hvordan gjorde man i 1200-tallet, hvis der var flere, der ville være konge?

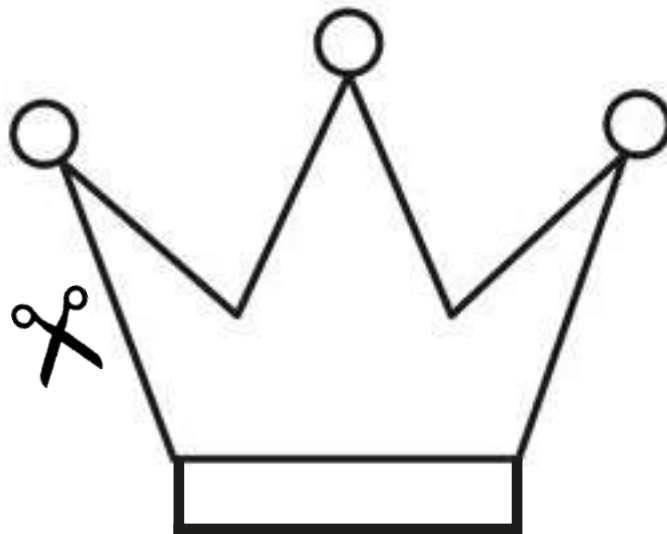
Hvad betød det, at de lavede en fælles domstol mellem kongen og stormændene? Og hvem består højeste ret af i dag?

Erik Klipping døde meget tragisk. Hvordan døde han?
Undersøg på nettet.

Placer på tidslinjen

- Udfyld Erik Klippings kongekort.
- Klip det ud og placer det på tidslinjen.

navn på kongen

Hvem var Christian 4.?

Undersøg selv hvem Christian 4. var og hvilke ændringer og beslutninger, gjorde han?

Hvornår var han konge? Hvem var hans familie? Hvor boede han?

Hvilke dårlige ting gjorde han for Danmark, imens han var konge?

Hvem var Christian 4.?

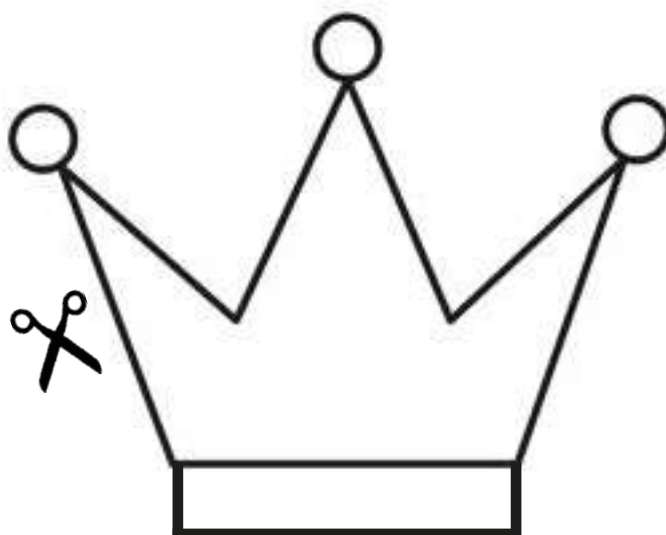
Undersøg selv hvem Christian 4. var og hvilke ændringer og beslutninger, gjorde han?

Hvilke bygninger har han bygget? Og hvilken betydning har de for Danmark i dag?

Han deltog i krigen, der hedder trediveårskrigen. Hvad handler krigen om?

Placer på tidslinjen

- Udfyld Christian 4. kongekort.
- Klip det ud og placer det på tidslinjen.

navn på kongen

Christian 7.

Christian 7. blev konge i år 1766. Det var grev Ditlev Reventlow, som tog sig af Christian og skulle opdrage ham. Allerede da Christian ikke var særlig gammel, kunne man se, at der var noget anderledes ved ham.

Han led af skizofreni, og det blev værre med årene. Han havde svært ved at koncentrere sig, var nervøs og havde et temperament. I startede troede man bare, at han var en lidt vild teenager, og at det ville gå over, når han blev ældre. Det gjorde det ikke, og han forblev som konge af Danmark.

Skizofreni er en usynlig sygdom, som påvirker måden, man tænker og ser verden på. Mennesker med skizofreni kan have svært ved at skelne mellem, hvad der er virkeligt, og hvad der er fantasi.

Christian 7.

Christian blev i år 1768 sendt afsted på en rejse i håb om, at lære ham om, hvordan man opfører sig. På denne rejse skulle han have en læge med. Derfor ansatte de en tyskfødt læge, Struensee, som skulle hjælpe Christian.

Struensee opdagede dog, at han kunne styre Christian og hans beslutninger, fordi at Christian ikke var helt rask. På den måde overtog han stille og rolig magten i Danmark. Han blev også kærester med Christians kone.

Efter få år blev Struensee henrettet, da det gav dårlig omtale for det danske kongehus, at deres læge var kærester med kongens kone.

Svar på spørgsmålene

Skriv de 7 vigtigste ting, som du har lært om, da Christian 7. var konge af Danmark.

1

2

3

4

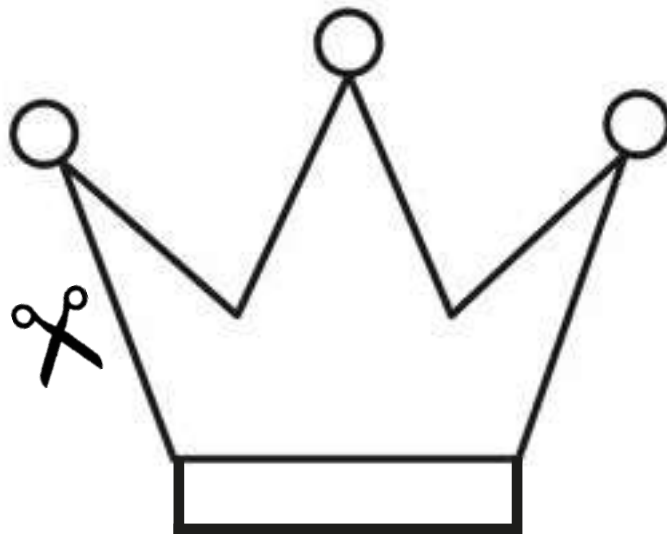
5

6

7

Placer på tidslinjen

- Udfyld Christian 7. kongekort.
- Klip det ud og placer det på tidslinjen.

navn på kongen

Vølvens forbandelse

Se filmen
"Vølvens forbandelse"
på filmstriben.dk

Svar på spørgsmålene, mens du ser filmen.

Beskriv Valdemar	Beskriv Sille

Hvorfor beslutter Valdemar sig for, at hjælpe Jotan alligevel?

Hvorfor skal Valdemar rejse tilbage i tiden?

Første rejse tilbage til Vikingetiden og Harald Blåtand

Hvordan holdte man fest dengang? Hvad spiste og drak man? Hvordan gik de klædt?

Hvad er mjød?

Vølvens forbandelse

Svar på spørgsmålene, mens du ser filmen.

Hvordan ville Harald Blåtand, at de skulle bevise, den kristne tro var bedre end den nordiske tro?

Anden rejse tilbage til middelalderen og Valdemar den Store

Hvorfor holdte de fredsgilde? Og hvorfor kom der slåskamp?

Hvad er en tempelridder?

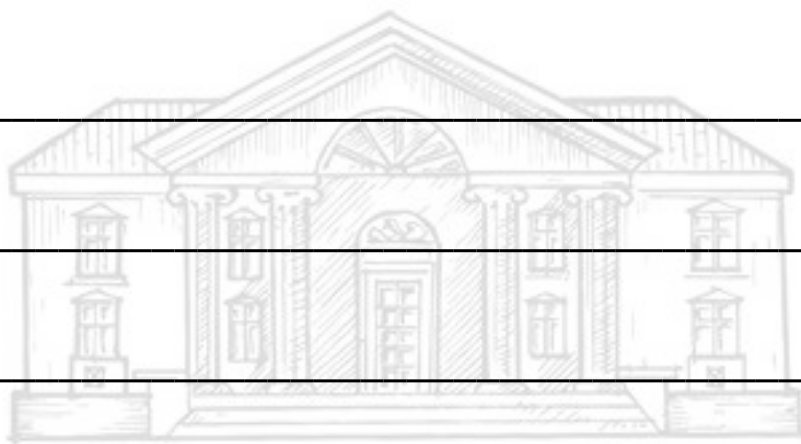
Tredje rejse tilbage til middelalderen og Erik Klipping

Hvorfor var kongen i dårlig lys hos befolkningen? Og hvorfor var han i laden?

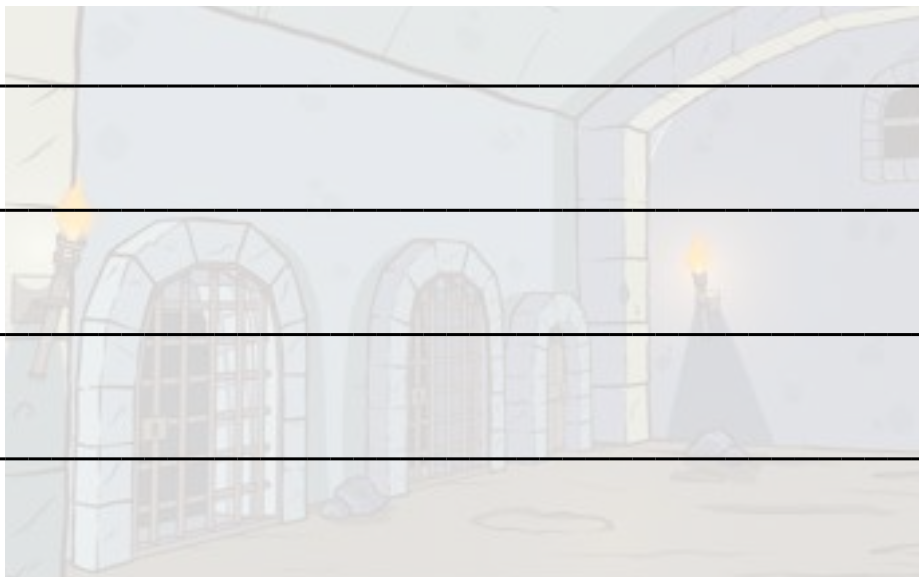
Vølvens forbandelse

Svar på spørgsmålene når du er færdig med at se filmen.

Hvordan er de forskellige konger? Hvordan regerede man landet i Vikingetiden? Og hvordan regerede man landet i middelalderen?

Hvad er kendetegnet ved de to tidsperioder? (hvordan boede man, tøj, mad osv.)

De store danske konger

At være konge i Danmark har ændret sig gennem tiden fordi ...

Vi har haft mange flere konger end dronninger i Danmark fordi ...

De forskellige konger har været med til at ændre landet og samfundet,
ved at ...

Kongehuset i dag

I gamle dage var det kongen som bestemte.
Hvem bestemmer i dag?

Hvad er kongehusets rolle i Danmark i dag?